

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтесорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

МИХАЙЛО ДРАЙ-ХМАРА ЯК ПРЕДСТАВНИК УКРАЇНСЬКОГО НЕОКЛАСИЦИЗМУ

УДК 821.161.2.09 Драй-хмара

ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА

*канд. філол. наук, доцент кафедри української філології**КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

ФОРОСТЯНА КАТЕРИНА

студентка філологічного факультету

Постановка проблеми. Проблема полягає в комплексному дослідженні новаторства Михайла Драй - Хмари, зокрема - загальної концепції його творчості в дискурсі неокласицизму крізь призму естетичних ціннісних орієнтацій поета, що дозволить краще зрозуміти значення творчості Михайла Драй-Хмари та її вплив на українську літературу, а також виявити спільні риси та відмінності між неокласичною літературою та іншими стилістичними напрямками.

Стан дослідження проблеми. У роботі використано спеціальні розвідки про М.Драй-Хмару (О.Ашер, С.Гальченко, І.Дзюба, М.Жулинський, І.Заславський, В.Іванисенко, Е.Райс, Ю.Шерех) та наукові дослідження вузлових проблем історії української літератури періоду 20-30-х років ХХ століття (О.Білецький, В.Брюховецький, З.Геник-Березовська, В.Дончик, С.Єфремов, М.Ласло-Куцюк, С.Крижанівський, Ю.Ковалів, Г.Костюк, Ю.Лавріненко, Є.Маланюк, М.Неврий, Л.Новиченко, А.Шамрай та ін.).

Інтерпретація творчості М.Драй-Хмари, репрезентована працями авторитетних дослідників (О.Ашер, І.Дзюба, М.Жулинський, І.Заславський, В.Іванисенко, С.Крижанівський, Ю.Шерех та ін.), і нині є предметом актуальних наукових обговорень і дискусій. Історіографія питання змушує констатувати, що недостатньо з'ясованою залишається проблема висвітлення українського світу – образно-структурного ядра його естетичної системи в неокласичному дискурсі. Саме цим і зумовлена **актуальність** нашого дослідження.

Мета статті полягає у всебічному осягненні неокласичних рис поезії Михайла Драй - Хмари, що виявилися, зокрема, в зображенні образу України, місця поета в літературному процесі кінця ХІХ - початку ХХ століть, а також у встановленні зв'язків між його творчістю та художніми напрямками того періоду.

Виклад основного матеріалу. Поети, котрі в 20-х рр. складали ядро групи неокласиків, – Микола Зеров, Максим Рильський, Павло Філюнович, Михайло Драй-Хмара, Освальд Бургардт – світоглядно й естетично формувались на зламі двох

епох. Ясна річ, що на той час вони навіть не були знайомі між собою, і кожен ішов до літератури власним шляхом. Але вже тоді сформувалися певні життєві фактори, що сприяли спільності їхніх інтересів, які за тодішньої суспільної атмосфери привели до одного, умовно кажучи, угруповання. Які саме ці фактори? Передусім, національна культурна традиція, родинне виховання, освіта, володіння іноземними мовами, обізнаність із світовою літературою, студіювання античності, нахил до наукового мислення, а дещо згодом – потяг до перекладацької праці [7, с.47].

В умовах войовничого культурного, а далі й національного нігілізму неокласики сміливо й прозірко ставили питання, аби «всі дійсно великі твори старої культури... завести до вжитку до нашої, української мислі», висловивши при цьому надто актуальне застереження: «якщо тільки надалі не хочемо залишатися простаками й провінціалами, творцями цінностей виключно для «домашнього вжитку» чи навіть зовсім для вжитку негодящих» [4, с.93].

Неокласиків вирізняє свідомо-раціональне, осмислене ставлення до власної творчості, а також доволі рідкісний у нас (хоча й заповіданий у нашій традиції і І.Франком, і Лесею Українкою) «дослідницький» підхід до цієї творчості у культурному та літературному контексті, при тому не лише у контексті «тут і зараз», а й у найширшому. Тобто їм притаманна та здебільшого недосяжна для митця об'єктивність поцінування власного поетичного доробку, яка одразу нам вияснює і скептичні та іронічні самохарактеристики, і нескінченну полеміку «з самими собою», і компактність доробку, і неможливість порозуміння з літературним середовищем.

Отже, неокласикам властивий цілком особливий тип творчої саморефлексії – він вельми далекий від домінуючого в їхній добі, але близький до того типу творчої особистості, що визначає поета-мислителя, поета-філософа як Лі Бо, ДуФу, Бартрігарі чи Сковорода, надто ж у ХХ столітті.

Начебто далекі від політики, беззахисні перед наскоками вульгарно-соціологічної критики, неокласики, проте, самою своєю появою відбивали об'єктивну дію політико-ідеологічних механізмів, виявлялися втягненими в ці процеси. Перед загрозою духовного занепадництва, закладеному в найглибшому суспільному стресі, яким є революція, вони, як інтелігентні і толерантні люди виявилися речниками опору неабиякої сили. Його природа – необхідність, знову-таки об'єктивна, «серйозних зусиль по підтриманню інтелектуальної напруги суспільного буття» [1, с.18]. Для України це було тим важливіше, що й до революції інтелектуальна напруга послідовно й цілеспрямовано тамувалася імперською політикою царизму, і період української державності виявився закоротким для пробудження нагромаджених потенцій. «Надолужуючий» розвиток на основі культурних здобутків людства так і не відбувся – неокласики, отже, стали оазою, острівцем його, ховали в собі, у своїй діяльності «полігісторів» його доконечну потребу. Вивільнення духовної енергії, як говорив М.Драй-Хмара, «чорноземної сили» стало, таким чином, їхньою місією.

Спільну естетичну позицію з неокласиками займав і Михайло Драй-Хмара, хоча безпосередньо цього він і не декларував ні у виступах, ні в статтях та рецензіях. Про його погляди щодо європеїзації української літератури і схильність до поетів модерністських та неоромантичних течій можна судити з філологічних праць, зокрема про Тетмайєра, Тичину, Богдановича. Сприяло виробленню естетичних смаків і поглядів Драй-Хмари навчання у Західній Європі. Наближала його до неокласиків спільність художніх смаків, що виявилася у перекладацькій сфері; він є одним з майстерних перекладачів Пушкіна, Верлена, Малларме та ін.

У 1926 р. Драй-Хмара видає невелику поетичну збірку «Проростень». Найзагальніше враження від неї – Драй-Хмара йде в поезії від філології. Поверхово-анатомічний розтин показує, що ця поезія складається із слова і настрою. Власне, це й зумовило саму композицію збірки «Проростень», композицію, досить дивну і своєрідну: в ній вірші подані не в хронологічному порядку, і взагалі без будь-якої внутрішньо-логічної послідовності. Порівняно з іншими неокласиками, і, зокрема, М.Рильським, котрий особливу увагу приділяв композиції збірок, створюється враження, ніби М.Драй-Хмара навмисне відходить від дбайливо продуманої стрункості й послідовності. Поза

поетичними рядками лишається образ самого автора; у жодному з віршів збірки не наголошується на власних естетичних смаках, нахилах, вподобаннях. Тут непросто, як скажімо, у М.Зерова, окреслити коло улюблених тем чи мотивів. У збірці і данина народній поетиці («За водою зозуля кує...»), «Ой колом сонце догори...»), і прекрасні медитації, є і рафінована у почуваннях «Шехерезада», в поетиці якої, власне, як і в декотрих інших його віршах, відчувається захоплення літературою й культурою Сходу. Беззастережно можна лише сказати, що немає у М.Драй-Хмари залежності від суспільної атмосфери доби, нема тут і «сучасності», котрої так вимагали у цей час від неокласиків, до героїв якої вимушено звертався М.Рильський у поемі «Сашко», змальовуючи «брудних, замурих титанів», запевняючи газету «Більшовик», що в ньому «сучасність заговорила». Є, правда, у М. Драй-Хмари поезія «Горять священні орифлами революційної весни...», але датована 1924 р., а також несподіваним штрихом у поезії «В село» раптом проходить Ленін, схоже до того, як Ісус Христос у поемі Блока «Дванадцять».

Не виступає М.Драй-Хмара і оборонцем класики та краси, не віддає переваги еллінським цінностям і античним образам (лише де-не-де зустрічаються «вогненні сльози Персеїд», чи біблійний Ной). Натомість, кохаючись у слові, він витворює власні неологізми, типу «Проростень», «безматень» та ін., на що М.Рильський зауважив: «Автор кохається в словах маловживаних або й (маю підозріння) невживаних зовсім» [8, с.15].

Отже, маємо просто поета, з його любов'ю до слова, спонтанними настроями і станами, що вільно виявляє свої особисті нахили. І тим не менш, саме в плані стильовому, простежується його спорідненість з неокласиками, що виражалась у любові до слова, до форми, до устійненості в рамках класичного вірша. Поети „п'ятірного грона" розглядали долю митця в конкретній українській ситуації, вибудовуючи концепцію Поета („універсального митця"), що „формує свій неповторний світ, свій космос, виключно на духовних цінностях" [2, с. 10]. Мета поета – дати те сильне, потужне слово, що, подібно Орфеевому співу, вміло б зачаровувати і звіра і камінь. Це висока недосяжна ціль, яку повинен собі ставити поет: діяти на людські серця так, щоб з камінних вони ставали живими. Власне, гуманізм визначив спрямованість поетичного пошуку усіх „неокласиків".

Підключення культурологічного контексту вказує на те, що погляди М. Драй-Хмари на класичну спадщину, на роль поета в суспільстві сформувалися під впливом традицій вітчизняних теоретиків, зокрема Г. Сковороди, за переконанням якого – ніщо так не потребує внутрішньої свободи, як мистецтво: „неспорідненість вбиває художество". Така позиція натрапляла на спротив поширеної серед українського письменства, історично зумовленої практики, коли соціальна заангажованість вимагала від письменника бути іншим – „заступати керманіча держави, посла, священика чи євгеніка" [3, с.43]. В інтерпретації М. Драй-Хмари доля митця мала свою специфіку, зумовлену несприятливими для справжньої творчості умовами більшовицького режиму. У записниках поета занотовано: „Але часи, часи! щоб ніхто й не посмів не то, щоб друкувати вільне слово, а навіть думати вільно! Для чого ж напружувати зголоднілі мізки, коли є готова система думання й філософування? Відкривай книжку К. Маркса й читай, учись аж досхоchu – страви вистачить на всіх" [3, с.14]. Тож ідеться про „адаптацію" митця, точніше, його пристосування до середовища.

За умов літературної дискусії 1925–1928 років, яка вимагала від митця самоідентифікації, порушувався принцип цілісності художньої ментальності поета, а отже, і його образного світу. Причину цього слід шукати в абсурдності становища митця, змушеного творити у тоталітарному суспільстві. Звідси й мотиви громадянського сумніву, духовної кризи та внутрішнього розпачу, що інколи виявляються через „дезорієнтацію на місцевості" (поезія „В село", 1925). М. Драй-Хмара використовує топоніми „шляху", нерозривно пов'язаного із літературними творами, в яких відбивається процес шукання. Поезія набуває трагічно-реалістичного забарвлення („шляхів нема, немов хто вилетів, – а треба йти!" [9,

с.50]). За аналогією утворена картина „На побережжі" (1924), де на пейзажний малюнок нашаровується психологізована метафора „благословляють незримі руки/ тих, в кого серце болить" [5, с.61] – і логічно замикаються на різкому зізнанні „Я загубив дорогу". Маємо відповідні образи і картини, що передають ставлення автора до абсурдної, прикрашеної міленими гаслами дійсності, його стурбованість та біль.

На нашу думку, у цих „тужливо-трагічних" мотивах виявляється романтичне світобачення поета. Життєрадісний за природою, М. Драй-Хмара вірив у національну революцію (не випадкове сполучення кольорів голубого і золотого у його творах), але невдовзі побачив, що замість відродження почалося руйнування України. „У революції інтелігенція українська не пережила в повній мірі національного моменту (не закріпила своїх позицій) і через те відчуває себе „ні в сих, ні а тих" перед явищами соціального порядку" [9, с.39], – зазначив М. Драй-Хмара (13.08.1924 року). Усі суперечні й болісні стани душі поета, що відбилися на його творах, а також самокритика й самовироки, які знаходимо у щоденнику, підводять до думки, що нещастя, під гнітом якого живе суспільство, накладає свій відбиток і на митця. В цьому аспекті слушна думка І. Тена: „...середовище, тобто загальний ментальний і моральний стан, у якому перебуває населення, зумовлює тональність художніх творів і допускає тільки ті, котрі йому відповідають, а інші – усуває, ставлячи ряд перешкод та нападок на кожному кроці в їхньому розвитку" [6, с. 16].

За всієї диференційованості індивідуальних нахилів неокласиків творчість Драй-Хмари підлягала загальним закономірностям тих естетично-стильових шукань, в річищі яких розвивалась українська поезія початку ХХ ст. Стильовий шлях Драй-Хмари – це шлях від романтизму, символізму до неокласицизму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ашер О. До 100-річчя з дня народження Михайла Драй-Хмари. *Сучасність*. 1989. № 10 (342). С.19-25.
2. Драй-Хмара М.П. Літературно-наукова спадщина. Київ: Наукова думка, 2002. – 590 с.
3. Зварич В. Про традиційні образи в поезії М.Драй-Хмари *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2001. С.144-149.
4. Іванисенко В. Михайло Драй-Хмара. Про творчість поета Дніпро. 1989. С.93-106.
5. Ковбасенко Ю. Михайло Драй-Хмара. Гроно нездоланих співців. К., 1997. С. 61-72.
6. Райс Е. Поезія М.Драй-Хмари. *Сучасність*. 1965. С.16-18.
7. Славутич Я. Михайло Драй-Хмара. Розстріляна муза. Київ, 1992. С.43-47.
8. Томчук О. Естетична система М. Драй-Хмари: генезис, творча реалізація. Ізмаїл, 2001. 19 с.

9. Черіпко С. Дуалізм естетики поезії Михайла Драй-Хмари. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. С.39-50.

Стаття надійшла до редакції
18 січня 2023

ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА М. МОНТЕССОРІ

УДК 37.091.4 монтессорі

ЦИМБАЛ ТЕТЯНА

студентка заочного відділення

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Вступ. Педагогіка видатної італійської гуманістки Марії Монтессорі (1870-1952), як справедливо стверджують, «завоювала весь світ». У всьому світовому педагогічному досвіді не було і немає такого органічного поєднання різних знань, як у розробленій нею технології. Загалом педагогічна система М. Монтессорі репрезентує теорію вільного виховання й сенсуалізму (напряму у теорії пізнання, який визнає відчуття єдиним джерелом знань) у педагогіці. Глибина реалізованих у цій технології теоретичних положень, досконалий методичний і дидактичний інструментарій дають змогу використовувати їх у різних педагогічних умовах.

Не багатьом ученим і педагогам пощастило за життя здобути світове визнання і повагу, побачити, як поширюються та реалізуються їхні ідеї. М. Монтессорі належить до таких постатей у світовій педагогіці. Засади Монтессорі-педагогіки реалізують спеціалізовані дитячі садки і школи. Функціонують вони в країнах Європи, Америки, Азії, Австралії. На початку XX сторіччя такі навчально-виховні заклади діяли в нашій країні, однак згодом у зв'язку з уніфікацією типів освітніх закладів, програм і методів роботи з дітьми, а також через різку критику теорії Монтессорі за її невідповідність комуністичній ідеології їх було заборонено. На початку 90-х років XX ст. вітчизняну Монтессорі-педагогіку відроджено. Нині в окремих дошкільних закладах України принципи Монтессорі-педагогіки інтегруються з традиційними для вітчизняної педагогіки виховними та освітніми програмами.

Світове визнання технологія М. Монтессорі здобула завдяки гуманістичному підходу для виховання і навчання дітей, вірі у безмежні можливості розвитку дитини, опорі на її самостійність та індивідуальність. Виховна мета цієї технології полягає в розкритті духовного та інтелектуального потенціалу дитини, засобами її

досягнення є не зовнішні впливи на особистість, а спеціально сформоване середовище, своєрідна «духовна екологія».

1. Перші етапи розвитку педагогічної системи М. Монтессорі

Марія Монтессорі народилася 1870 р. неподалік портового міста Анкона, в сім'ї військового. Батьки її були глибоко релігійними людьми, неухильно дотримувалися католицьких правил і звичаїв. У такому дусі виховували і свою єдину дочку. Шістнадцятилітньою вона вступила до Технічної школи М. Буанаротті з наміром здобути професію інженера, однак невдовзі її інтереси переорієнтувалися на медицину, і Марія стала студенткою медичного факультету університету. На той час це був ризикований вчинок, оскільки вища освіта жінок не схвалювалася. У липні 1896 року М. Монтессорі отримала (перша серед жінок Італії) диплом доктора терапії та хірургії Римського Університету. Після закінчення Університету вона створила спеціальну школу, а згодом і медико – педагогічний інститут для дітей з бідних сімей та сиріт, де розробила та застосувала різноманітний дидактичний матеріал, який пізніше увійшов в історію як «Золотий матеріал» Монтессорі.

За власною методикою М. Монтессорі навчила дітей читати і писати так, що на вступному іспиті до народної школи вони виявляли значно кращі результати, ніж діти з нормальних сімей. Це викликало справжню педагогічну сенсацію. Успішність, як вважала Монтессорі, залежить від методів навчання: психічний розвиток занедбаних дітей підтримували і стимулювали, а розвиток дітей з нормальних сімей затримували через відсутність індивідуальних програм навчання.

Вона почала працювати зі звичайними дітьми, становище яких у школах було набагато гіршим, ніж її вихованців. Після багаторічних наукових пошуків М. Монтессорі задумалася над створенням системи, яка була б строго індивідуалізованою,